

Ymateb Plaid Cymru i Adolygiad 2026 o etholaethau'r Senedd - Cynigion Cychwynnol gan Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru

Mae Plaid Cymru yn cydnabod y cyfyngiadau mae'r Comisiwn Ffiniau yn gweithio danynt yn yr adolygiad hwn. Rydym yn ymwybodol mai cynigion yw'r rhain ar gyfer un etholiad yn unig.

Y mae gennym bryderon am faint daearyddol rhai o'r etholaethau arfaethedig, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig ac yn benodol Dwyfor Meirionnydd, Sir Drefaldwyn a Glyndŵr a Cheredigion Sir Benfro.

Ein gobaith yw, pan ganiateir i'r Comisiwn Ffiniau gynnal adolygiad llawn i'w ddefnyddio yn Etholiad 2030 y Senedd, y rhoddir ystyriaeth i leihau maint yr etholaethau hyn.

Ond ar waethaf yr amheuon hyn, rydym ar y cyfan yn fodlon gyda'r Cynigion Cychwynnol a amlinellwyd gan y Comisiwn Ffiniau.

Caerdydd

Un ardal lle nad ydym yn hollol fodlon, a lle buasem yn gofyn yn barchus i'r Comisiwn ail-ystyried y trefniadau yw yng Nghaerdydd. Rydym wedi derbyn nifer o sylwadau gael aelodau Plaid Cymru yn dymuno i Dde Caerdydd gael ei efeillio gyda Dwyrain Caerdydd, a Gogledd Caerdydd i'w efeillio gyda Gorllewin Caerdydd.

Yn dilyn trafodaethau mewnol, yr ydym yn dal yn niwtral ynghylch pa rai o'r ffurfiannau hyn fyddai'n rhoi'r ateb gorau. Fodd bynnag, codwn y mater hwn fel y gall y Comisiwn asesu ymhellach y trefniadau gorau posib i'r ardal.

Enwi

Nodir yng Nghanllaw'r Comisiwn i'r Adolygiad y dywed y Ddeddf y dylai pob etholaeth gael un enw, oni bai bod hyn yn cael ei ystyried yn annerbyniol. Â'r canllaw ymlaen i ddweud y bydd y Comisiwn, ar gyfer ei Gynigion Cychwynnol, yn defnyddio enwau etholaethau San Steffan fel sail i'r enwi.

Yr hyn nad yw'n glir i ni yw a fydd enwi yn cael ei ystyried yn llawnach ac a fydd cydymffurfio agosach â'r Ddeddf yn ystod cam nesaf y broses. Ar hyn o bryd, nid ydym yn credu fod y Cynigion Cychwynnol yn adlewyrchu geiriad nac ysbryd y Ddeddf.

Awgrymiadau penodol:

1. Galw Sir Fynwy a Thorfaen yn Gwent East – Dwyrain Gwent

Mae hyn yn fyrrach na'r hyn a awgrymwyd yn wreiddiol gan y Comisiwn Ffiniau.

2. Enwi Merthyr Tudful, Aberdâr a Phontypridd yn Merthyr Tydfil, Cwm Cynon and Pontypridd - Merthyr Tudful, Cwm Cynon a Phontypridd.

Yn adolygiad diwethaf San Steffan, rhannwyd Cwm Cynon yn ddau gan y Comisiwn Ffiniau, gyda'r rhan ogleddol yn cael ei ail-enwi yn Aberdâr a'i asio gyda Merthyr Tudful. Yr ydym yn falch fod cynigion newydd y Comisiwn Ffiniau am y Senedd yn uno Cwm Cynon unwaith eto; fodd bynnag, nodwn nad yw'r enw gwreiddiol wedi ei ail-gyflwyno.

Awgrymwn adfer yr enw "Cwm Cynon" i adlewyrchu hunaniaeth hanesyddol a diwylliannol yr ardal.

3. Enwi Ceredigion Pembrokeshire yn Ceredigion Sir Benfro

Mae Sir Benfro yn cael ei ddefnyddio'n helaeth yn yr ardal a bydd y rhan fwyaf o drigolion yn ei ddeall.

4. Swansea West and Gower i ddefnyddio'r enw Cymraeg yn unig, Gorllewin Abertawe a Gŵyr

5. Ail-enwi Bangor Aberconwy Ynys Môn yn Conwy Ynys Môn

Tan 2005, yr oedd Etholaeth San Steffan oedd yn ymestyn dros Fangor, Conwy a Llandudno mewn bodolaeth dan yr enw Conwy.

Mae mwyafrif helaeth Etholaeth newydd y Senedd naill ai yn Ynys Môn neu â chysylltiad gydag enw Conwy (naill ai'r Sir neu Etholaeth flaenorol San Steffan)

6. Ail-enwi Carmarthenshire – Sir Gaerfyrddin yn Sir Gaerfyrddin

O gofio fod yr etholaeth San Steffan yn defnyddio'r enw Cymraeg syml "Caerfyrddin," mae'n ymddangos yn anghyson i'r Senedd ail-gyflwyno enw Saesneg.

Argymhellwn fabwysiadu Sir Gaerfyrddin er mwyn cysondeb ac adlewyrchu'r dewis lleol am yr enw Cymraeg yn well.

7. Ail-enwi Dwyfor Meirionnydd, Montgomeryshire and Glyndŵr (Dwyfor Meirionnydd, Maldwyn a Glyndŵr) yn Eryri a Maldwyn

Mae ail-enwi'r Parc Cenedlaethol yn "Eryri" yn rhoi enw unedig ac adnabyddus i'r rhan fwyaf o bell ffordd o'r etholaeth arfaethedig hon. O'i gyfuno ag enw hanesyddol yr etholaeth, "Maldwyn," mae'n cynnig enw byrrach a mwy ystyrlon sydd yn adlewyrchu treftadaeth a daearyddiaeth yr ardal.

Credwn y buasai'r cyfuniad hwn yn enw addas a chryno i'r etholaeth newydd.

Plaid Cymru response to the 2026 Review of Senedd constituencies - Initial Proposals by the Democracy and Boundary Commission Cymru

Plaid Cymru acknowledge the limitations that the Boundary Commission are working under in this review. We are aware that these proposals are for one election only.

We do have concerns about the geographic size of some of the proposed constituencies, especially in rural areas and specifically Dwyfor Meirionnydd, Montgomeryshire and Glyndŵr and Ceredigion Pembrokeshire.

We hope that when the Boundary Commission is allowed to conduct a full review for use at the 2030 Senedd Election consideration will be given to reducing the size of these constituencies.

But, notwithstanding the caveats above, we are mostly content with the Initial Proposals outlined by the Boundary Commission.

Cardiff

One area where we are not completely satisfied and where we would respectfully ask that the Commission reconsider the arrangements is in Cardiff. We have received a number of comments from members of Plaid Cymru expressing a preference for Cardiff South to be twinned with Cardiff East, and Cardiff North to be twinned with Cardiff West.

Following internal discussions, we remain neutral on which of these configurations would provide the best solution. However, we raise this matter so that the Commission may further assess possible arrangements for the area.

Naming

In the Commissions Guide to the Review it notes that the Act states that each constituency should have a single name unless this is considered unacceptable. The guide goes on to state that for its Initial Proposals the Commission will use the names of the Westminster constituencies as a basis for naming.

What is not clear to us is if naming will be more fully considered and closer compliance with the Act undertaken at the next stage of the process. Currently we do not believe that the Initial Proposals reflect the wording nor the spirit of the Act.

Specific suggestions:

1. Monmouthshire and Torfaen be named Gwent East – Dwyrain Gwent

This is shorter than the original suggested by the Boundary Commission.

2. Merthyr Tydfil, Aberdare and Pontypridd be named Merthyr Tydfil, Cwm Cynon and Pontypridd - Merthyr Tudful, Cwm Cynon a Phontypridd.

In the last Westminster Boundary Review, the Cynon Valley was divided into two by the Boundary Commission, with the northern part renamed Aberdare and joined with Merthyr Tydfil. We are pleased that the new Senedd Boundary Commission proposals reunite the Cynon Valley; however, we note that the original name has not been reintroduced.

We suggest bringing back the name "Cwm Cynon" to better reflect the area's historical and cultural identity.

3. Ceredigion Pembrokeshire be named Ceredigion Sir Benfro

Sir Benfro is widely used in the area and will be understood by the vast majority of residents.

4. Swansea West and Gower just to use the Welsh name Gorllewin Abertawe a Gŵyr

5. Bangor Abercwnwy Ynys Môn be renamed to Conwy Ynys Môn

Until 2005 a Westminster Constituency that covered Bangor, Conwy and Llandudno existed using the name Conwy.

The vast majority of the proposed Senedd Constituency is either in Ynys Môn or has a connection with the name of Conwy (either County or previous Westminster Constituency)

6. Carmarthenshire – Sir Gaerfyrddin be renamed to Sir Gaerfyrddin

Given that the Westminster constituency uses the simple Welsh name "Caerfyrddin," it seems inconsistent for the Senedd to reintroduce an English name.

We recommend adopting Sir Gaerfyrddin to maintain consistency and better reflect the local preference for the Welsh name.

7. Dwyfor Meirionnydd, Montgomeryshire and Glyndŵr (Dwyfor Meirionnydd, Maldwyn a Glyndŵr) be renamed to Eryri a Maldwyn

The recent renaming of the National Park to "Eryri" provides a unified and recognizable name for the vast majority of this proposed constituency. When combined with the historical constituency name "Maldwyn," it offers a shorter and more meaningful name that reflects both the area's heritage and geography.

We believe this combination would be a fitting and concise name for the new constituency.

Director of Elections

Plaid Cymru

